

ORĘDOWNIK ŚMIGIELSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. —
Przedpłata miesięcznie z przyniesieniem 650.— mk.
W agencjach miesięcznie 600 mk. Numer pojedynczy 30
mk. niedzielny 50 mk. Telefon nr. 65 Skrzyńka poczt. 13.

**DZIENNIK BEZPARTYJNY
dla WSZYSTKICH STANÓW**

Cena ogłosz.: za 1-lin. wiersz petyt 100 mk., w części
urzędowej lub reklamowej 200 mk. Adm. i Red.
Śmigiel-Wielkopolska. Poczł.kont. czek. A. Klóskowski
w Poznaniu nr. 200363.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

Ogłoszenie.

Niniejszem podaję do publicznej wiadomości,
że Volkstag gdański uchwalił dnia 2. XI. rb. ustawę

o wprowadzeniu t. zw. „Notgeld“ gminy gdańskiej.
Zalecam przeto znaki te (Notgeld) nie odbierać,
ponieważ urzędy polskie w Gdańsku nie będą tako-

wych przyjmować.

Śmigiel, dnia 7/XII. 1922 r.

Starosta. Kopczyński.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

P. Narutowicz prezydentem.

Na sobotnim Zgromadzeniu Narodowym, zwołanym celem wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, w piątym głosowaniu został wybrany Prezydentem p. Gabryel Narutowicz, minister spr. zagr. Na 545 głosujących 29 oddało białe kartki, tak, że liczba ważnych głosów wynosiła 516, absolutna większość 259. Otrzymali: p. Narutowicz 289 głosów, hr. Maurycy Zamoyski 227 głosów. P. Narutowicz został tedy wybrany Prezydentem Rzeczypospolitej.

Zgodnie z art. 21 ustawy o regulaminie Zgromadzenia Narodowego, udali się wczoraj, zaraz po posiedzeniu, do p. Ministra Narutowicza p. Marszałek Senatu Trampezyński, p. Marszałek Sejmu Rataj i Prezydent Ministrów p. Nowak, aby powiadomić p. Narutowicza o wyborze.

Zastano p. Narutowicza w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

P. Prezydent Ministrów Nowak, powiadomił p. Narutowicza o wyniku wyborów Zgromadzenia Narodowego.

W odpowiedzi p. Narutowicz, dając wyraz swemu wzruszeniu, oświadczył, iż wybór jest dla niego niespodzianką. Jeszcze w przeddzień Zgromadzenia Narodowego, prosił tych, którzy jego kandydaturę poparli, aby jej wogóle nie wysuwali. Poddaje się jednak woli większości Zgromadzenia Narodowego i bierze na siebie ten ciężki obowiązek.

Z kolei p. Marszałek Rataj powiadomił p. Narutowicza, iż posiedzenie Zgromadzenia Narodowego, na którym nowy Prezydent ma złożyć ślubowanie wyznaczył na poniedziałek na godz. 12 w południe.

W dalszej rozmowie p. Rataj poruszył sprawę ustalenia terminu przejścia władzy przez nowego Prezydenta, podnosząc, iż okres przejściowy trwać powinien jaknajkrócej.

P. Narutowicz odpowiedział, że termin ten ustalić może dopiero po porozumieniu się z p. Naczelnikiem Państwa Piłsudskim.

Na ten rozmowę zakończono.

Gabryel Narutowicz urodził się w roku 1865 w Telszach na Żmudzi. Ukończył gimnazjum klasyczne w Libawie. Przez trzy lata studiował na wydziale matematycznym uniwersytetu w Petersburgu następnie od r. 1886 — 1891 na politechnice w Zurychu, gdzie uzyskał dyplom inżyniera. Pracował w Szwajcarii jako inżynier. Od r. 1908 — 1920 był profesorem robót wodnych w politechnice w Zurychu. Ministrem robót publicznych mianowany został od 23 czerwca 1920 r., a spraw zagranicznych od lipca 1922.

(P. Narutowicz jest, jak wiadomo, krewnym p. Piłsudskiego i głównie z tego powodu został zaproszony przed trzema laty, w skład Rządu. P. R.)

Demonstracje przeciw Narutowiczowi.

Gdy ogłoszono wynik wyborów nie padł ani jeden okłask. Na sali panowała cisza. Dopiero, gdy przewodniczący Rataj oznajmił, że Prezydentem został wybrany Gabryel Narutowicz, z galerji padły dwa okłaski. — Zresztą panowała cisza i konsternacja. Pustych 29 kartek pochodziło częściowo od ludowców i częściowo od N. P. R.

Po posiedzeniu premier Nowak, Marszałkowie Trampezyński i Rataj udali się do Narutowicza, do Min. spraw zagr., gdzie Nowak zakomunikował mu rezultat wyborów. A Narutowicz oświadczył na to, że jeszcze w piątek prosił zwolenników swojej kandydatury o jej cofnięcie — ale obecnie, gdy został dokonany wybór, przyjmuje go i stawia się w poniedziałek w Sejmie, aby złożyć przysięgę jako Prezydent. Termin przejścia władzy z rąk Józefa Piłsudskiego zostanie ustalony dopiero po porozumieniu się z Piłsudskim.

Wyniku wyboru oczekiwał tłum przed Sejmem. Kiedy nadeszła wiadomość o wyborze Narutowicza,

zebrany tłum zaczął wnosić okrzyki: „**Przec z Narutowiczem! Precz z żydowskim pacholkiem! itd. Władomość o głosowaniu wywołała bardzo silne wrażenie w całym mieście a na ulicy zaczęły się tworzyć zupełnie spontanicznie grupy** — pod Sejmem, na Nowym Świecie i na Marszałkowskiej, przed „Kurjerem Porannym“, gdzie zabrał się tłum pięciu tysięcy osób — przyczem przyszło do starcia z policją. Od „Kurjera Porannego“ ruszyli demonstranci Marszałkowską, wnosząc okrzyki: „**Przec z Narutowiczem i żydami!**“ W asystencji policji, na której część wnoszono okrzyki, tłum udał się w kierunku Alei Jerozolimskich i zatrzymał się przed mieszkaniem gen. Hallera, któremu urządzono burzliwą owację. Gen. Hallera zjawiał się przed tłumem i nawoływał do wytrwania w walce o półskość Polski. Stamtąd majestatyczny pochód popłynął wśród śpiewów narodowych Alejami Ujazdowskimi, ul. Bracką i zatrzymał się przed redakcją „Gazety Porannej“, gdzie po przemówieniu posła redaktora Sadzewicza, który nawoływał do pracy nad oczyszczeniem Polski — tłum rozszedł się do domu. Demonstranci nawoływali się na dziś w południe na wiec demonstracyjny w Alei 3. Maja. Jednocześnie „Rozwój“ użąda dziś wiec o godzinie 16.

Późno po południu komisja parlamentarna Bloku Narodowego ogłosiła komunikat, wyjaśniający sytuację i zapowiadający, że... **wobec takiego wyniku wyborów Prezydenta Blok Narodowy przechodzi do zdecydowanej opozycji a odpowiedzialność za rząd i za wydarzenia w kraju składa na te stronnictwa, które wspólnie z żydami, Niemcami, Ukraińcami i Białorusinami powołały Narutowicza na Prezydenta Rzeczypospolitej.**

Zaznaczyć należy, że Narutowicz otrzymał **186 głosów polskich a 103 żydowskich** — a więc otrzymał mniejszość głosów polskich.

Niech żyje Polska!

Z tym okrzykiem zamierał w boju żołnierz!

Pomóż mu, kiedy okaleczał i cierpi nędzę!

W święto inwalidów kup nalepkę

Na Inwalidzki Dom Pracy!

Zgromadzenie Narodowe.

Sobotnie Zgromadzenie Narodowe było jednym z najdłuższych posiedzeń, jakich widownią była dotąd sala sejmowa. Przez siedm godzin z niewielkimi przerwami trwało głosowanie. Niezmordowany sekretarz pos. Sołtyk wywołuje po kolei 555 nazwisk posłów i senatorów, wywoływani przeciskają się przez tłum otaczający trybunę i wrzucają do kasetek kartki z nazwiskami kandydatów. Po przeczytaniu całej listy jeszcze jedno wywoływanie tych, którzy przy pierwszym czytaniu nie byli obecni na sali, potem jeszcze zapytanie p. Marszałka, czy już wszyscy głosowali, a potem przerwa na pół godziny. Skrutynium. Ożywione rozmowy w bufecie, domysły, przypuszczenia, plotki. Wreszcie przyjdzie powraca, pos. Sołtyk odczytuje wyniki. Bez większości. Marszałek urzęduje nowe głosowanie.

Nowe skrutynium, znów bez wyniku. Więc trzecie głosowanie, czwarte, piąte... Pięciu zgłoszono kandydatów i przy rozpoczęciu pierwszego głosowania liczone się z tem, że chyba tylko w razie ostatecznym trzeba będzie aż pięciu głosować, by wreszcie ilość kandydatów zredukować do dwu i jednemu z nich przyznać najwyższy urząd w Rzeczypospolitej. Rzeczywistość okazała, że pesymistyczne te przypuszczenia były słuszne. Porozumienia wśród stronnictw nie było aż do końca, rozstrzygnięcie powierzono przypadkowi i przez długich siedm godzin czekano, co ten przypadek przyniesie.

Głosowanie pierwsze było policzeniem sił. Głosuje 545 członków Zgromadzenia, nieobecnych jest ośmiu: posłowie Królikowski, Łańcucki (obaj komuniści), Luckiewicz (Ukraińiec wołyński), Pankratz (Niemiec), Pluciński (Zw. L. N.) i Średniawa (Str. Rad. Chłop.) oraz senatorowie Bienenstock (żyd) i Zygmunt Nowicki.

Z pośród oddanych kartek 4 tylko były białe, pozatem każdy Klub głosował z wiarą i solidarnie. Więc na hr. Maurycego Zamoyskiego pada 222 głosy trzech stronnictw prawicy, na p. Wojciechowskiego 103 głosy P. S. L. (Piasta) i N. P. R., na p. Baudouin'a de Courtenay 103 głosy Bloku Mniejszości Narodowościowych, na p. Narutowicza 62 głosy Wyzwolenia oraz kilku sympatyków, na p. Daszyńskiego wreszcie 49 głosów socjalistycznych.

W drugim głosowaniu hr. Zamoyski dostaje o 6 głosów więcej (228). Socjaliści przerzucają swoje głosy na p. Wojciechowskiego, który w ten sposób otrzymuje 152 głosy, na p. Daszyńskiego pada tylko jeden zabłąkany głos. Blok Mniejszości popiera niemal w całości p. Narutowicza (którego ilość głosów wzrasta do 151), za p. Baudouin'em de Courtenay opowiada się tylko 10 głosujących. Trzy kartki białe.

W trzecim głosowaniu hr. Zamoyski otrzymuje tę samą ilość 228 głosów. Kandydatura p. Daszyńskiego — w myśl przepisów o głosowaniu — odpada, na p. Baudouin'a de Courtenay pada tylko 5 głosów. P. Wojciechowski traci 2 głosy (150), p. Narutowicz zyskuje 7 (158.) Ogólne napięcie zaciekawienia: Kto z obu kandydatów lewicowych zyska więcej głosów i w ten sposób wejdzie do ostatecznego głosowania jako kontrkandydat hr. Zamoyskiego. Trzy kartki białe.

W głosowaniu czwartym, wbrew licznym oczekiwaniom najmniej głosów otrzymuje p. Wojciechowski, gdyż tylko 146 głosów. Czterej jego zwolennicy przeszli do obozu p. Narutowicza, na którego padło także 5 głosów, poprzednio oddawanych stale p. Baudouin'owi. P. Narutowicz otrzymuje 171 gł., hr. Zamoyski 224. Między tymi dwoma kandydatami rozstrzygnie wybór ostateczny.

Cóż teraz zrobią ludowcy? Wedle powszechnego przypuszczenia oddadzą swe głosy hr. Zamoyskiemu, który — jak się okazało przy pierwszym głosowaniu — zebrał większość głosów polskich. Nagle rozchodzi się po kuluarach wieść: u Piastowców narada całego Klubu. A w parę chwil później wieść druga: Głosują na p. Narutowicza.

Wobec tego wynik piątego głosowania był z góry wiadomy. P. Narutowicz, który dzięki poparciu Bloku Mniejszości odniósł przewagę nad p. Wojciechowskim, temi samymi głosami z dodatkiem głosów P. P. S. i części P. S. L. uzyskał wreszcie większość. Na 545 głosujących było głosów ważnych 516, większość 259, p. Narutowicz dostał 289, hr. Zamoyski 227, kartek białych oddano 29: to część witosowców i N. P. R. wolała unieważnić swe głosy, niż głosować w tych warunkach na p. Narutowicza.

Gdy z trybuny o godzinie 7 min. 30 ogłoszono ten wynik, w całym Sejmie zapanowało grobowe milczenie. Z tyłu sali, gdzie siedzą posłowie żydowscy, odzywa się, jakby na próbę, parę okłasków, ale natychmiast te objawy radości gasną ze wstydem i nastaje ciężka cisza. P. Marszałek Rataj zawiadamia, że następne zebranie Zgromadzenia Narodowego odbędzie się w poniedziałek o 12-tej godzinie w południe. O ile p. Narutowicz wybór przyjmie, złoży na tem posiedzeniu przysięgę na Konstytucję, o ile wyboru nie przyjmie, odbędzie się głosowanie ponowne.

Publiczność opuszcza salę sejmową w nastroju przygnębionym. Posłowie i dziennikarze żydowscy promieniają. Tryumfuje Wyzwolenie.

Na ulicy przed Sejmem świeży, krzyki, wrzawa. To Warszawa wypowiada swe uczucia na wieść o dokonany wyborze.

